

Dossier: «Ruralitats en transició» coordinat per Soledad Morales Pérez

CULTURA I PENSAMENT

La ruralitat mediada i el relat pel canvi

Enric Castelló

Universitat Rovira i Virgili

RESUM Aquest text aporta una reflexió sobre les interseccions entre els imaginaris socioculturals, el desenvolupament econòmic i les ruralitats. L'autor planteja que vivim una mediatització de la ruralitat que fa circular discursos que repliquen un marc interpretatiu extractivista. Es tracta d'una lògica en què la ruralitat s'entén com un espai que produeix i proveeix: aliments, energia, diversió o descans. És una narrativa que no compta amb dinàmiques reproductives i de regeneració. L'autor proposa desenvolupar nous relats del rural, i en el rural, que es desempalleguin d'aquest marc interpretatiu. La cultura i els mitjans de comunicació, inclòs el periodisme, són espais d'innovació en aquest sentit. Una possibilitat és integrar-hi els valors del posthumanisme crític en els imaginaris d'un «rural ressituat». Per això, cal un tractament als mitjans que indagui sobre la relació entre les agències humanes i altres-que-humanes: animals, plantes, materialitats. La cultura i el pensament crític tenen un paper per visualitzar projectes basats en epistemologies integradores. Més enllà dels relats del col·lapse, aquesta narrativa vol ser afirmativa i ha de procurar aliatges per construir una ruralitat resilient davant la crisi climàtica, la pèrdua de biodiversitat i la precarietat. No és només un canvi de relat, sinó un relat pel canvi.

PARAULES CLAU imaginari rurals; ruralitat ressituada; relat; bens comuns; pensament crític; posthumanisme

CULTURE AND THOUGHT

The mediated rural and the storytelling for change

ABSTRACT This text provides a reflection on the intersections between socio-cultural imaginaries, economic development and ruralities. The author proposes that we are experiencing a mediatization of rural that circulates discourses that replicate an extractivist interpretative frame. This is a logic in which the rural is understood as a space that produces and provides food, energy, fun or relaxation. It is a narrative that lacks reproductive and regenerative dynamics. The author proposes developing a new form of storytelling in and within rural areas, one detached from this interpretive framework. Culture and media, including journalism, are places for innovation in this sense. One possibility is to integrate the values of critical posthumanism into the imaginary of a "resituated rural". For this, there is a need for media coverage that investigates the relationship between human and other-than-human agencies: animals, plants, materialities. Culture and critical thought play a role in making visible projects grounded in integrative epistemologies. Beyond the stories of the collapse, the text proposes that this narrative must be affirmative and must seek alliances to build a resilient rural in the face of the climate crisis, the loss of biodiversity and precariousness. It is not just a change of storytelling, but a storytelling for change.

KEYWORDS rural imaginaries, resituated rural, rural storytelling, commons, critical thought; posthumanism

Introducció

En el moment d'escriure aquest text s'ha donat per controlat l'incendi forestal que ha cremat més de tres mil tres-centes hectàrees entre Paüls i Xerta (Baix Ebre). La cobertura dels mitjans de comunicació ha estat l'habitual, malgrat que, a diferència de fa uns anys, ara hi ha una consciència enfortida de la dinàmica entre centres i perifèries a l'ecosistema mediàtic català –i més crítiques a la poca capacitat dels mitjans de comunicació radicats a Barcelona per informar millor sobre fets que ocorren a les Terres de l'Ebre o a Ponent. També hi ha més coneixement de la relació sistèmica que s'estableix entre el foc i l'abandonament del món rural. D'una o d'altra forma, són temes que hem tractat i hem anat explicant que operen uns marcs interpretatius que actuen com caixes de coneixement i significats dels incendis i del món rural (Castelló, 2023a; Castelló i Montagut, 2019). Són objectes –incendi i rural– assemblats en dinàmiques d'acció narratiu-material.

Aquest focus en el relat i en el paper dels mitjans de comunicació i la cultura per transformar la ruralitat ha centrat part del treball desenvolupat al projecte de recerca Ruralim –Nous imaginis del rural a l'Espanya contemporània: cultura, documental i periodisme (PID2021-122696NB-I00) –, desenvolupat entre els anys 2022 i 2025, i que he coordinat. En aquest article, em dispose a fer un breu comentari al respecte per 1) identificar la lògica que hi ha a la base d'aquests marcs interpretatius i imaginis de la ruralitat mediatitzada; 2) proposar eixos de les noves racionalitats interpretatives del món rural que situem en visió crítica i posthumana. El text és una reflexió que he pogut desenvolupar i il·lustrar amb exemples més a bastament en un assaig que planteja la necessitat d'un periodisme posthumà (Castelló, 2025). Es tracta d'impulsar un relat rural innovador, però que supera la ruralitat com a temàtica i obre perspectives comunicatives en molts àmbits com ara la ciència, la tecnologia i el medi ambient.

1. Entre cavallons: identificar

Hi ha una relació indestriable entre els imaginis culturals i les materialitats. Tanmateix, les idees de «modernitat» i «progrés» que senyoregen a la nostra societat desvinculen aquesta relació òbvia i evident. És estructura d'arrel ontològica, platònica i dualística, i està imbricada en la fundació de les ciències experimentals i de la Il·lustració. Produeix una dicotomia que separa pensament i existències, idees i actes. Aquesta estructura ha portat també la compartimentació entre ciència i societat, entre cultura i natura, entre els objectes i les representacions. Començo amb aquesta qüestió filosòfica perquè és substrat dels malentesos. A més, fent un salt de gegant, podem visualitzar-ne una conseqüència molt evident per la ruralitat: quant de temps portem enraonant sobre les mancances del món rural o dels boscos, i què hem materialitzat per actuar-hi en conseqüència? Deixem ací la qüestió per reprendre-la més endavant, perquè abans ens cal més múscul de pensament. Les idees estan molt bé, però no fan la cosa, com veurem.

El pensament crític ha plantejat aportacions que són molt útils. Podem esmentar les propostes de Bruno Latour (2022 [1999], pàg. 197), qui planteja espigolar elements profitosos de la premodernitat (com per exemple la inseparabilitat de les coses i els signes), de la modernitat (com ara les xarxes i l'experimentació) i, fins i tot (!) de la postmodernitat (com ara la reflexibilitat i la deconstrucció). Totes aquestes propostes arreplegades són útils per a la ruralitat. Requerim de forma molt precisa una visió de l'ecologia política latouriana que «convida a tornar al *topos*, a l'*oikos*» (Latour, 2024, pàg. 323), als llocs i a la comunitat, a la llar. No es tracta, tanmateix, d'un reviure un passat, ni molt menys d'una idealització del món preindustrial. Es tracta del reconeixement que la forma en com ens hem pensat «moderns» no és operativa, i molt menys al camp. Quan ens omplim la boca de «progrés» i «desenvolupament» rural, per tant, cal inquirir més al respecte i no donar per suposat que parlem del mateix.

Ja no compartim significats que abans es donaven per suposats –fins i tot conceptes que ens mobilitzaven col·lectivament, com ara «llibertat» o «democràcia», requereixen un tornar enrere, un «espera, ¿a quina "llibertat" et refereixes?»; «democràcia com i per a qui?», etc. Això indica una cosa: no compartim els marcs interpretatius que donen sentit a aquests conceptes molt bàsics i que estan al cor de les societats; els lèxics han estat (re)significats i ara serveixen com a eina per a qualsevol altra cosa. Per exemple, podem entendre una democràcia sense els llocs, sense els *topos*? Pensem que una democràcia sense els llocs i els sentits de lloc és parcial, va coixa. Hem d'ampliar llavors el *demos* i integrar-hi no només les comunitats rurals humanes –que estan discriminades en els processos de presa de decisions– sinó emprendre una operació més ambiciosa i incloure-hi les existències altres-que-humanes: animals no-humans, plantes, territoris. La ruralitat no pot operar en un marc de modernitat que imposa una dinàmica extractivista sobre

totes les comunitats que assemblen el camp. És una evidència que aquesta ruralitat, per existir, requereix processos de regeneració, de tempos reproductius i de dinàmiques que l'extractivisme no permet. El resultat d'això és nefast; una lògica ultraproductiva i mercantilista que decideix què ha de perir o de ser sacrificat; és la lògica necropolítica (Mbembe, 2008) que dicta les «zones de sacrifici».

El marc interpretatiu extractivista mana en aquesta mediatització del rural. Els processos de mediatització han estat estudiats al camp de la comunicació social i els discursos per assenyalar la manera com els mitjans de comunicació *transformen* el nostre món (Hjarvard, 2008; Krotz, 2009). És molt important posar l'accent en aquesta acció de transformació: per dir-ho breument, els mitjans de comunicació i la cultura no només «relaten» el món rural sinó que aquests relats el «transformen». Com podem canviar una cosa explicant-la? Ho fem, cada dia. Perquè el nostre relat genera un coneixement sobre la realitat rural i impulsa unes accions i comportaments envers el camp. En aquestes dinàmiques, comptem amb antecedents que expliquen la relació que els marcs interpretatius (el *framing*) tenen amb els processos de mediatització (Castelló, 2012; de Vreese, 2014). És a dir: si el relat sobre la ruralitat presenta una realitat devaluada, despoblada, passiva, retardada, abandonada, obtusa, reaccionària, etc., doncs això té una conseqüència directa en com hi actuem. Si la forma de tractar i d'entendre la ruralitat és integrar-la a la «modernitat» (tot remarcant que és una oportunitat per l'economia de mercat, que té recursos de gran valor esperant a ser explotats, que pot allotjar equipaments que «ens són estratègics», que és un espai per al turisme rural global, un lloc on buscar la tranquil·litat i que proveeix «assossec» després d'un temps estressats a les grans ciutats), doncs això té també un impacte directe en com afectem l'entorn rural –se transformarà i fins i tot violentarà la ruralitat per adaptar-la. Però les coses no funcionen així, tan fàcilment, perquè discurs, accions i realitats van units.

Hem de fer via entre cavallons i marges. Relats i materialitats estan lligats en qualsevol expressió mediàtica, periodística o de ficció, informativa o documental. Ens serveix el que Nico Carpentier (2024) ha identificat com un nus discursiu-material. La idea principal d'aquest posicionament és que no hi ha un sotmetiment del relat a la materialitat –en el sentit que el primer determina el segon– ni tampoc hem d'acceptar una realitat que sotmet el que podem dir d'ella. En el món rural això és molt evident: per molt que plantejem sistemes eficients d'explotació hídrica del territori, l'aigua té un límit. En una lògica de creixement sense sostre, ens l'acabarem i espatllarem el sistema de regeneració. El que relatem del rural no en determina la materialitat. El mateix passa al contrari. Que ara tinguem un continu de bosc a Catalunya, materialment acaparador, no determina el que «és aquest bosc per nosaltres en el relat que n'elaborem»: podem veure'l i relatar-lo com un espai de conservació, com un espai d'explotació de fusta, com un espai d'esbarjo per a les vacances, o com un espai d'alt risc d'incendis, o com tot a l'hora. Les conseqüències d'això són palpables arreu. Calen uns consensos per engegar accions coherents perquè, d'altra forma, *no sabem col·lectivament del cert què són* l'horta del Baix Llobregat, l'espai agrari al Vallès Oriental o les extensions d'avellaners al Camp de Tarragona. És a dir, i l'afirmació sembla extrema: ara mateix *no tenim un significat compartit del que és el nostre espai rural* perquè no disposem d'una narrativa de consens i amb qualitat democràtica, mediambientalment sostenible, econòmicament viable, humana i posthumanament transitable. Estem ací. Està bé identificar on s'és.

Part del problema és que el marc interpretatiu hegemònic de la ruralitat és d'una lògica extractivista en què les comunitats (humanes i altres-que-humanes) que l'habiten tenen una agència minimitzada –i, per tant, se'ls sostreu capacitat de sobirania sobre les decisions que afecten directament el seu entorn de vida. Aquesta dinàmica es basa en un relat en què la ruralitat no té recorregut fora dels tempos i dinàmiques de producció i d'acumulació i de mercantilització globalitzada –el que imposa a les persones, éssers vius i existències unes condicions de treball i de vida impracticables. Això és així perquè aquest marc concep la ruralitat com un lloc (més) d'on extreure sense reposar, sense regenerar, sigui energia, aliments o benestar i oci. Una producció que no atén els cicles i les circularitats que són adscrites a la mateixa ontologia del rural. Aquest relat opera a tots els àmbits, des de la ficció i les pel·lícules, als programes d'entreteniment, les notícies, les xarxes socials, la publicitat, la música popular i ara també a les respostes que pugueu obtenir amb la intel·ligència artificial generativa.

La notícia interessant és que, precisament perquè això –*tot això*– està en crisi i en dubte, eixe relat s'està clavellant. Sortosament –i gràcies a moltes persones i iniciatives, l'associacionisme i l'activisme rural, el periodisme de proximitat i alternatiu, els creadors culturals compromesos, els experts en economia, medi ambient o agronomia conscienciats–, s'estan produint noves formes d'entendre la ruralitat. Aquestes formes ja presenten idees que podem integrar dins el que Rosi Braidotti (2020) ha caracteritzat com un posthumanisme crític que contempli les dimensions zoe/geo/tecno: la visió s'escau adequadament per a la comprensió del medi rural, un marc interpretatiu que integri no només l'activitat humana i cultural, sinó també les agències cosides entre les comunitats humanes, els animals, els territoris i la tecnologia que hi operen. Una de les primeres mesures, tanmateix, serà abandonar les categories dicotòmiques i els

endreçaments dualístics que hem esmentat al principi: ens cal veure la ruralitat com un continu de realitats i existències fragmentades i difractives, com diria Karen Barad (2014). Ens caldrà, per tant, aclarir una mica més com lligar aquestes visions amb el rural i amb la comunicació del rural.

2. Ressituacions crítiques i posthumanes: proposar

Com hem dit, relat i materialitat estan connectats. Remarquem que operen en assemblatges, per usar un terme propi de les aproximacions de les filosofies materialistes de Gilles Deleuze i Félix Guattari (vegeu 1988). També hem assenyalat que la dinàmica del relat hegemònic actual no ens serveix per impulsar un canvi en positiu, afirmatiu, i de futurs il·lusionants i transitables. En l'àmbit de les ruralitats això és encara més urgent. El canvi climàtic, la destrucció d'habitats, l'abandonament i el despoblament reforcen dues branques discursives que poden ser perniciosos per al medi rural. Són posicionaments reactius a unes realitats rurals molt complexes on operen no només els relats que en puguem produir sinó també els afectes de les existències que en formen part, siguin éssers vius o materialitats «vibrants» (Bennett, 2022 [2010]). Parlem un segon de la idealització del rural i del victimisme del rural.

El relat del rural idealitzat és antic i arrelat en la cultura; és producte de l'organització de la humanitat entorn de les urbs, de la massificació. La idealització va sorgir, segur, molt aviat; amb les primeres *polis* es van generar els desplaçaments del camp a la ciutat i l'elaboració de quimeres en dues direccions –els vilatans que recordaven orígens, els ciutadans acabats que visitaven el camp i en gaudien. Però aquest relat va tenir un impacte profund amb el pensament il·lustrat i el sorgiment de la societat industrial; el romanticisme aprofundiria en aquest idil·li amb el camp i la natura–, més tard arrels recreades d'identitats i essències. L'evolució contemporània de la idealització és evident al llenguatge i l'imaginari publicitari, però també a la novel·la o al reportatge periodístic. La idealització ha transformat les ruralitats, per exemple produint pobles «de postal» –ara se'n diuen *instagramejables*–, llocs «bonics» però produïts per a ser consumits. A vegades són rerefons d'iniciatives de turisme rural on tenim totes les «comoditats» –des d'aigua calenta a dojo, tovalloles netes a disposar, connexió 5G i per fibra per estar connectats sense límit o tenir accés a la IA, etc. La fibra és necessària i està molt bé crear espais «ideals». El problema sorgeix quan això és tan allunyat de les experiències viscudes. Cal vigilar la idealització d'un camp on s'ha comodificat el rural i la natura. Per una banda, aquestes dinàmiques generen unes dissonàncies tant entre els habitants del rural com, per exemple, entre els nou vinguts (vegeu Andrés Cabello, 2025). Per una altra, la idealització pot ser alineada amb l'extractivisme; ara d'una economia de la «nova ruralitat», gentrificada i en què operen amb comoditat els discursos del rentat verd o *greenwashing*.

Front a això, les dificultats reals que travessa el sector agroalimentari i la manca de serveis al rural ha alimentat les narratives de victimització del camp. Les arrels del victimisme són profundes també. Sovint és una denúncia justificada. Però el victimisme és un atzucac si no genera vies d'acció a emprendre i si s'acomoda en dinàmiques enrocades. Viure en el victimisme pot apropar la ruralitat a les identitats-estigma que teoritzava Ervin Goffman (2009) per a altres grups socials. A Catalunya i a Espanya en general, aquest discurs és antic i es pot expressar avui de moltes formes (la idea que la pagesia és sempre l'ase dels cops i «què hi farem?», la referència a un «sistema» en abstracte o «global» sobre el que «no podem fer res» i que ho dicta tot, etc.). El dèficit democràtic, la història de violència i sotmetiment, la dictadura i el sistema *caciquil*, tot això va a la motxilla de la memòria rural; no és fàcil desempallegar-se'n i seria injust no reconèixer-ne les conseqüències. A qui alçava la veu només l'esperava una garrotada; el silenci i acotar el cap era el més prudent; venim d'aquell silenci que cantava Raimon. Avui, aquesta dinàmica del victimisme es pot connectar perillosament amb una politització populista que lliga despoblament, canvi climàtic, precarització i ruralitats: caldrà estar atents per evitar que el racisme i el masclisme aprofitin aquestes vulnerabilitats per empitjorar la situació.

Davant de les complexitats, i en el marc del projecte de recerca esmentat, vam proposar la tesi que un nou relat que hem anomenat «rural ressituat» opera en la cultura, en el pensament i en els mitjans de comunicació (Castelló, 2023b). És una alter-narrativa. Evita tant la idealització com el victimisme i s'espolsa idees preconcebudes i estereotips limitants del rural. Posem diversos exemples, des dels reportatges que donen veu agenciada a comunitats, fins a revistes menudes que operen amb col·lectius de subscripcions, passant per projectes periodístics de proximitat i locals, per pensadores i pastors assagistes, i activistes que alimenten xarxes socials. Són moltes les persones que narren avui la ruralitat, també estudiants de comunicació que engeguen un projecte de final de grau o de màster en una població per visibilitzar problemàtiques, les plataformes, les xarxes de solidaritat, els artistes. Aquesta nova narrativa està sent remarcada per experts de referència en la temàtica com ara Joan Nogué (2025, pàg. 18), per a qui «està emergent

una nova mirada cap als llocs, cap al territori, que és molt més integral, molt més transversal, que vol dialogar amb els paisatges de la vida quotidiana i es vol involucrar en la seva gestió».

Han estat també rellevants les aportacions que han rescatat la idea dels bens comuns com a lògica integrada en les realitats rurals. La ruralitat opera molt millor amb sistemes comunals, regeneratius i col·laboratius, en contrast amb les dinàmiques privatives, d'explotació intensiva i competitiva que li imposablem –amb quina legitimitat? Es tracta d'acceptar, d'una vegada, que ens cal una nova narrativa econòmica que entengui que estem en una etapa de postcreixement, com ha teoritzat Tim Jackson (2022). El rural demana a crits que adoptem una economia del be comú (Felber, 2015). Thomas Piketty ha assenyalat, a més, que les mesures ambientals han d'incorporar una dimensió social si no volem que només beneficiïn els qui ja tenen molts recursos i vagin en contra dels més vulnerables. L'economista ha remarcat que això és especialment cert per a les classes treballadores de les zones rurals o de petites poblacions (Piketty, 2025, pàg. 36). Aquesta economia és integrativa, inclou els beneficis i els costos en tots els sistemes –també en els ecosistemes; és en definitiva més democràtica i justa. Hi ha molts exemples per il·lustrar aquests moviments: organitzacions ara com la Fundació Emprius treballen teixint xarxa, organitzant jornades que recuperen i adapten a l'actualitat unes lògiques de funcionament que existien i havíem oblidat. Per tot això, plantejar aquest debat a una revista com *Oikonomics* és molt pertinent. Necessitem una economia de veres.

Aquesta visió no és res idealitzadora, és molt realista; potser la que més. La quimera és el sistema actual de destrucció extractiva. Són molt més factibles els nous pensaments ruralistes, que ens vinculen, com el que conreen expertes com ara Vanesa Freixa o Yayo Herrero. Freixa no només ha produït el que és segurament un dels assajos més influents en relació amb aquesta posició –*Ruralisme. La lluita per una vida millor* (Freixa, 2023)–, sinó que continua demanant accions concretes, unes «polítiques urgents que ens condueixen des d'ara mateix a la transició d'un model global a un de local, en què la justícia social sigui la base de tot» (Freixa, 2025, pàg. 27). Rosa Cerarols i Joan Nogué (2022) van impulsar un compendi en què s'explicaven moltes de les experiències de la «nova ruralitat catalana»: són cooperatives, associacions, escoles, col·lectius culturals, mitjans de comunicació... i n'hi ha molts, cada vegada més. Tot aquest pensament i experiències van calant al periodisme. Avui ja ningú s'estranya quan parlem de ramaderia vinculada als incendis forestals –entitats com ara la Fundació Pau Costa han treballat força en això–, o quan demanem que s'abordi la qüestió de l'accés a l'habitatge en els entorns rurals, o que es considerin els usos de la terra quan s'implanten energies renovables. Tot això és una narrativa a l'abast i que circula, un relat que visualitza els assemblatges i que pren una perspectiva crítica en relació amb el relat i les polítiques actuals. La ruralitat s'ha mogut, s'ha ressituat.

3. Coda

És impossible resseguir ací totes les branques i arrels d'un arbre que creix. És un moviment que supera la forma radicular i s'escampa en rizomes que arriben arreu. Arreu del país; a pobles i muntanyes, a ciutats i barris. El bosc entre Paüls i Xerta brostarà de nou; per molt estrany que ens sembli a ulls humans –i a ulls urbans– el foc és final i inici d'un nou cicle. Perquè la vida és circular; els relats del rural són circulars –i l'economia és circular també. Yayo Herrero (2024, pàg. 95-113) expressava amb sensibilitat i brillantor aquesta naturalesa destructiva i també regenerativa del foc. El foc era cuina, calor, protecció i llum; però també arma, dolor i desaparició. N'hauem de reconèixer l'agència, també. El marc interpretatiu de l'extractivisme, que ens ha portat al punt que estem, no serveix. Hem d'eixamplar mirades i integrar agències, ser més oberts i respectuosos amb els sabers locals, escoltar l'entorn i els nostres cossos. Tot plegat, i a la ruralitat encara més, demana eixe canvi de relat que és de fet un relat pel canvi.

Nota

Aquest article forma part del projecte «Nous imaginaris del rural a l'Espanya contemporània: cultura, documental i periodisme» (PID2021-122696NB-I00) finançat per MICIU/AEI/10.13039/501100011033/ i per FEDER Una manera de fer Europa.

Referències bibliogràfiques

- ANDRÉS CABELLO, Sergio (2025). «De lo rural a la nueva ruralidad: oportunidades, formas de vivir y disonancias entre el imaginario y la experiencia». A: E. Castelló, B. López i H. Miguélez-Carballeira (eds.). *Nuevos imaginarios del rural: Literatura, cine y medios en el contexto español* (pàg. 151-168). Publicacions de la URV.
- BARAD, Karen (2014). «Diffracting Diffraction: Cutting Together-Apart». *Parallax*, vol. 20, núm. 3, pàg.168-187. DOI: <https://doi.org/10.1080/13534645.2014.927623>
- BENNETT, Jane (2022). *Materia vibrante. Una ecología política de las cosas*. Caja Negra.
- BRAIDOTTI, Rosi (2020). *Coneixement posthumà*. Arcàdia Editorial.
- CARPENTIER, Nico (2024). «Entangling the discursive and the material». A: Shi-xu (ed.). *The Routledge Handbook of Cultural Discourse Studies*, pàg. 85-97. Routledge. DOI: <https://doi.org/10.4324/9781003207245-7>
- CASTELLÓ, Enric (2012). «Conflicto político y medios. Marcos, narrativas y discursos». A: E. Castelló (ed.). *La mediatización del conflicto político. Discursos y narrativas en el contexto español*, pàg. 9-38. Laertes.
- CASTELLÓ, Enric (2023a). «The mediatization of the resilience frame: how a new understanding of wildfires is conquering the Spanish mainstream media (2017-2021)». A: J. Rodrigo-Comino i L. Salvati (eds.). *Fire hazards: Society and regional issues*. Springer. DOI: https://doi.org/10.1007/978-3-031-50446-4_11
- CASTELLÓ, Enric (2023b). «The resituated rural: exploring narratives beyond the empty Spain». *Journal of Spanish Cultural Studies*, vol. 24, n.º 4, pàg. 529-544. DOI: <https://doi.org/10.1080/14636204.2023.2272044>
- CASTELLÓ, Enric (2025). *Periodismo posthumano. Bases para relatar un mundo ensamblado*. Laertes.
- CASTELLÓ, Enric; MONTAGUT, Marta (2019). «Framing Forest Fires and Environmental Activism: a Storytelling Contest about Human Intervention in Nature». *Communication and Society*, vol. 32, núm. 4, pàg. 291-306. DOI: <https://doi.org/10.15581/003.32.4.291-306>
- CERAROLS, Rosa; NOGUÉ, Joan (2022). «Introducció». A: R. Cerarols i J. Nogué (eds.). *L'altre món rural. Reflexions i experiències de la nova ruralitat catalana*. Tigre de paper.
- de VREESE, Claes (2014). «Mediatization of news. The role of journalistic framing». A: F. Esser i J. Strömbäck (eds.). *Mediatization of politics. Understanding the transformation of Western Democracies*, pàg. 137-155. Palgrave MacMillan. DOI: https://doi.org/10.1057/9781137275844_8
- DELEUZE, Gilles; GUATTARI, Félix (1988). *Mil mesetas. Capitalismo y esquizofrenia*. Pre-textos.
- FELBER, Christian (2015). *L'economia del bé comú*. Miret.
- FREIXA, Vanesa (2023). *Ruralisme. La lluita per una vida millor*. Ara Llibres.
- FREIXA, Vanesa (2025). «El món rural avui». A: C. Llop i A. Álvarez (eds.). *Mobilitzem-nos! Món rural! Noves ruralitats per als territoris històrics*, pàg. 20-27. Fundació Privada Horitzons 2050 i Editorial Fonoll.
- GOFFMAN, Erving (2009). *Estigma. La identidad deteriorada*. Amorrotu.
- HEPP, Andreas (2009). «Differentiation: Mediatization and cultural change». A: K. Lunby (ed.). *Mediatization: Concept, changes, consequences*, pàg. 139-158. Peter Lang.
- HERRERO, Yayo (2024). *Els cinc elements*. Arcàdia Editorial.
- HJARVARD, Stig (2008). «The mediatization of society. A theory of the media as agents of social and cultural change». *Nordicom Review*, vol. 29, num. 2, pàg. 105-134. DOI: <https://doi.org/10.1515/nor-2017-0181>
- JACKSON, Tim (2022). *Postcreixement. La vida després del capitalisme*. Arcàdia Editorial.
- KROTZ, Friedrich (2009). «Mediatization. A concept with which to grasp media and societal change». A: K. Lundby (ed.). *Mediatization. Concept, Changes, Consequences*, pàg. 21-40. Peter Lang.
- LATOURE, Bruno (2022). *Nunca fuimos modernos. Ensayos de antropología simétrica*. Siglo XXI.

- LATOUR, Bruno (2024). *Políticas de la naturaleza. El fin de la dicotomía entre naturaleza y cultura y el nacimiento de la ecología política*. Arpa.
- MBEMBE, Achille (2008). «Necropolitics». A: S. Morton i S. Bygrave (eds.). *Foucault in an Age of Terror*, pàg. 153-183. Palgrave Macmillan. DOI: https://doi.org/10.1057/9780230584334_9
- NOGUÉ, Joan (2025). «Refer l'imaginari rural... i l'urbà». A: C. Llop i A. Álvarez (eds.). *Mobilitzem-nos! Món rural! Noves ruralitats per als territoris històrics*, pàg. 12-19. Fundació Privada Horitzons 2050 i Editorial Fonoll.
- PICKETTY, Thomas (2025). *Hacia un socialismo ecológico. Crónicas 2020-2024*. Deusto.

Citació recomanada: CASTELLÓ, Enric. «La ruralitat mediada i el relat pel canvi». *Oikonomics* [en línia]. Novembre 2025, núm. 25. ISSN 2339-9546. DOI: <https://doi.org/10.7238/o.n25.2507>

Enric Castelló

enric.castello@urv.cat

Professor del Departament d'Estudis de Comunicació de la Universitat Rovira i Virgili i membre del Grup de Recerca en Comunicació Asterisc

És catedràtic de Periodisme i Anàlisi de Mitjans a la Universitat Rovira i Virgili. Va ser investigador convidat a la Glasgow Caledonian University i a la Loughborough University. Va obtenir el premi Article of the Year Award de la *European Journal of Communication* (2007). Entre els anys 2022 i 2025 ha estat coordinador del projecte de recerca *Nous imaginaris del rural a l'Espanya contemporània: cultura, documental i periodisme* (PID2021-122696NB-I00) finançat per MICIU/AEI/10.13039/501100011033/ i per FEDER Una manera de fer Europa. El seu darrer llibre és *Periodismo posthumano. Bases per a relatar un mundo ensamblado* (Laertes, Barcelona). Més info: ecastello.com

Els textos publicats en aquesta revista estan subjectes –llevat que s'indiqui el contrari– a una llicència de Reconeixement 4.0 Internacional de Creative Commons. Podeu copiar-los, distribuir-los, comunicar-los públicament i fer-ne obres derivades sempre que reconegueu els crèdits de les obres (autoria, nom de la revista, institució editora) de la manera especificada pels autors o per la revista. La llicència completa es pot consultar a <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.ca>.

ODS

